

Juridiska fakultetsstyrelsen
Professor Henrik Wenander

Justitiedepartementet

Remiss: betänkandet Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14)

Ju2019/01281/L4

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av professor Henrik Wenander och docent Bengt Lundell.

I betänkandet föreslås att de nuvarande nationella identitetskorten och identitetskorten för folkbokförda i Sverige avskaffas. I stället ska ett statligt identitetskort, med eller utan funktion som resehandling, införas. Det statliga identitetskortet, pass och en föreslagen statlig e-legitimation ska utgöra de identitetshandlingar som staten utfärdar. Avsikten är att körkort och andra identitetskort av olika slag i princip inte längre ska användas för identifikation i mer viktiga sammanhang.

Enligt förslaget ska de statliga fysiska identitetshandlingarna – alltså pass och statligt identitetskort – främst fungera som identifikation för utfärdande av nya statliga fysiska identitetshandlingar (s. 188 i betänkandet, jfr 6 § i förslaget till lag om statliga identitetshandlingar). Även för vissa affärsförbindelser och transaktioner som omfattas av regelverket för att bekämpa penningtvätt med mera ska identifikation med statliga fysiska identitetshandlingar krävas. Därutöver föreslås inte några krav på användning av statliga fysiska identitetshandlingar.

Det kan framstå som märkligt att inrätta en form av identitetshandling vars främsta funktion är att möjliggöra att utfärda just denna identitetshandling. Förslaget bygger dock på förhoppningen att även andra aktörer såsom Transportstyrelsen och privata näringsidkare så småningom på eget initiativ inför krav på identifikation med statliga identitetshandlingar (s. 192 f.). Med tanke på dagens till stor del oreglerade situation framstår förslaget som välavvägt. Eftersom systemet med identifikation genom körkort är väletablerat är det dock tänkbart att det kommer att krävas ganska omfattande informationskampanjer för att förklara den nya regleringen.

ID-korten föreslås få en giltighet på fem år. Det betyder att tjugo procent av korten ska förnyas varje år. Det bör övervägas om giltighetstiden kan vara ett eller två år längre. Med tanke på den roll korten är tänkta att ha är det vidare angeläget att risken för dröjsmål vid utfärdandet är liten. Det är långa väntetider för utfärdandet av pass vissa tider av året. Förnyelserna orsakar också den enskilde individen en kostnad.

Fakultetsstyrelsen vill vidare särskilt uppmärksamma följderna av förslaget för rörligheten över gränserna inom Norden, bland annat för gränspendlare. Genom

den nordiska samarbetsöverenskommelsen (Helsingfors den 23 mars 1962, SÖ 1962:14 med senare ändringar) har Sverige åtagit sig att tillsammans med de övriga nordiska länderna bevara och upprätthålla den nordiska passunionen samt att i övrigt förenkla gränspassage mellan de nordiska länderna (artikel 28). Sedan 2015 genomför svenska myndigheter dock gränskontroller vid inresa till Sverige från bland annat Danmark, detta som ett undantag från EU:s Schengenregelverk. Vid den kontrollen godtas för närvarande normalt körkort från något av de nordiska länderna som identitetshandling (se Polismyndighetens information på <<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/granspolisen/tillfallig-granskontroller>>, besökt 2019-08-16). Det är angeläget att förslaget inte innebär att rörligheten över gränserna försvåras och att det även fortsättningsvis är möjligt med denna enklare identifikation vid resa mellan exempelvis Danmark och Sverige.

Enligt delegation

Henrik Wenander

Bengt Lundell